

ข้อสังเกตเกี่ยวกับสระสั้น สระยาว ในภาษาไทย

กานดา ศีตะจิตต์

นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องภาษาไทยได้มีความเห็นพ้องต้องกันแล้วว่า ความสั้นยาวของเสียงสระในภาษาไทยนั้นมีความสำคัญในภาษา (phonemic difference) เพราะมีผลเกี่ยวข้องไปถึงความแตกต่างทางความหมาย คำ 2 คำ ในภาษาไทยที่ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะและเสียงวรรณยุกต์อย่างเดียวกัน ต่างกันเฉพาะความยาวของเสียงสระ เช่น

1. เห็น [hèt] และ เหตุ [hè:t]
2. อบ [òp] และ โอบ [ò:p]
3. ชัด [khàt] และ ชาท [khà:t]

นักภาษาศาสตร์ทราบต่อไปด้วยว่า เมื่อคนไทยออกเสียงคำที่มีสระสั้น ความสั้นของสระจะไม่เท่ากันทุกครั้ง คือบางครั้งสั้นมาก บางครั้งค่อนข้างยาว แต่ไม่ทราบว่ายาวถึงเสียงสระยาวได้หรือไม่ ถ้าไม่ถึง ก็ยากทราบต่อไปว่า ยาวเป็นสัดส่วนเท่าใดเมื่อเปรียบเทียบกับสระยาว และการที่เสียงสระจะสั้นลงหรือยาวขึ้นนั้น เป็นผลจากเสียง หรือคำที่อยู่ใกล้เคียงเพียงไร

ผู้เขียนได้มีโอกาสทำการทดลองเพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของเสียงสระสั้น และสระยาว โดยใช้เครื่อง sound spectrograph จึงใคร่ขอรายงานผลให้ผู้อ่านที่สนใจได้ทราบ ณ ที่นี้

ผู้เขียนได้ศึกษาโดยเลือก คำพยางค์เดียวในภาษาไทยมา 6 คำ แต่ละคำมีเสียงพยัญชนะต้น เสียงวรรณยุกต์และพยัญชนะสะกดเหมือนกัน ต่างกันเฉพาะความยาวของเสียงสระ ดังนี้

คำที่ 1	[sàt]	สัตว์	[sà:t]	สาท
คำที่ 2	[jaw]	เยาว์	[ja:w]	ยาว
คำที่ 3	[jàŋ]	หยั่ง	[jà:ŋ]	อย่าง

คู่ที่ 4	[jaŋ]	ย้ง	[ja:ŋ]	ยาง
คู่ที่ 5	[khàw]	เข้า	[khà:w]	ข้าว
คู่ที่ 6	[khǎj]	ไซ	[khǎ:j]	ขาย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนจงใจไม่เลือกตัวอย่างคำคู่ แม่ ก กา เช่น ตะ [dà?] ตา [da:] เพราะถึงแม้ในตัวเขียน เรามองดูเหมือนว่าเป็นคำคู่สระสั้น-ยาว แต่เมื่อใช้สัญลักษณ์ phonetic แล้วจะเห็นว่า [dà?] และ [da:] มีข้อแตกต่างกันในเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือไปจากความยาวของสระ

ผู้เขียนได้อัดเสียงคำทั้ง 12 คำลงในแถบบันทึกเสียง ใช้เครื่อง sound spectrograph แปลเสียงออกมาเป็นภาพ เรียก spectrogram และใช้เครื่องวัดวัดความยาวของเสียงสระ โดยใช้หน่วยเวลา centisecond ได้ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1

คำ (เขียนโดยใช้สัญลักษณ์ phonetic)	เสียงสระ	ความยาวของเสียงสระเป็น centisecond
1. [sàt]	a	13
2. [sà:t]	a:	34
3. [jaw]	a	28
4. [ja:w]	a:	43
5. [jàŋ]	a	33
6. [jà:ŋ]	a:	45
7. [jaŋ]	a	30
8. [ja:ŋ]	a:	41
9. [khàw]	a	26
10. [khà:w]	a:	41
11. [khǎj]	a	18
12. [khǎ:j]	a:	36

จากตารางข้างบน พอจะสรุปข้อสังเกตได้ดังนี้ คือ

- (1) สระอะ [a] ที่นำหน้าตัวสะกด แม่ กค มีช่วงสั้นที่สุด
- (2) สระอะ [a] ที่นำหน้าพยัญชนะนาสิก มีช่วงยาวที่สุด
- (3) สระอะ [a] ซึ่งตามด้วยพยัญชนะนาสิก มีระยะความยาวเกือบเท่าเสียงสระอา [a:] ซึ่งตามด้วยแม่กค
- (4) สระอะ [a] ที่นำหน้าตัว ย สะกด เสียงค่อนข้างสั้น แต่ไม่สั้นเท่าเมื่อมีตัวสะกด แม่ กค
- (5) สระอะ [a] ที่นำหน้า ว สะกด เสียงค่อนข้างยาว แต่ไม่ยาวเท่าเมื่อมีตัวสะกดเป็นพยัญชนะนาสิก
- (6) สระอะ [a] ในคำเดี่ยวๆ มีช่วงความยาวตั้งแต่ 13-33
- จึงเห็นได้ว่าสระอะ [a] ในภาษาไทยนั้น อาจสั้นลงหรือยาวขึ้นแล้วแต่ลักษณะของเสียงพยัญชนะสะกดที่ตามมาได้
- (7) สระอา [a:] ในคำเดี่ยวๆ มีช่วงความยาวตั้งแต่ 34-45 centisecond
- (8) การที่สระอะ [a] สระอา [a:] ในคำเดี่ยวคำหนึ่ง มีช่วงสั้นกว่าสระอะ [a] [สระอา a:] ในคำเดี่ยวอีกคำหนึ่งนั้น ไม่ใช่ผลสืบเนื่องมาจากเสียงวรรณยุกต์ของคำๆ นั้น

นอกจากทดลองคำโดด ดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนได้ใช้วลี และประโยคต่อไปนี้เพื่อศึกษาด้วย

คู่ที่ 1	[sàt araj]	สัตว์อะไร
	[sà : t araj]	สาอะไร
คู่ที่ 2	[khàw khǎ : ŋ khraj]	เข้าของใคร
	[khà : w khǎ : ŋ khraj]	ข้าวของใคร
คู่ที่ 3	[khǎj na : lika :]	ไขนาฬิกา
	[khǎ : j na : lika :]	ขายนาฬิกา

วิธีการศึกษาใช้แบบเดียวกับที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ผู้เขียนอัดเสียงวลีและประโยคทั้ง 3 คู่ ลงในแถบบันทึกเสียง ใช้เครื่อง sound spectrograph แปลเสียงออกมาเป็นภาพเรียกว่า spectrogram และใช้เครื่องวัดวัดความยาวของเสียงสระ โดยใช้หน่วยเวลา centisecond ได้ผลดังนี้

ตารางที่ 2

กลุ่มคำ	คำที่ต้องการศึกษา	เสียง	ความยาวของเสียงสระ เป็น centisecond	หมายเหตุ
[sàt araj]	sàt	a	13	เหมือนตารางที่ 1 ช่วงสระสั้นกว่า ในตารางที่ 1
[sà : t araj]	sà : t	a :	25	
[khàw khǒw̃ khraj]	khàw	a	19	„
[khà : w khǒw̃ khraj]	khà : w	a :	23	„
[khǎj na: lika:]	khǎj	a	11	„
[khǎ : j na: lika:]	khǎ : j	a :	16	„

สรุปข้อสังเกตจากตารางที่ 2 มีดังนี้

- (1) สระอะ [a] และ สระอา [a:] ที่มีตัว [j] ย สะกต มีช่วงสั้นที่สุด
- (2) สระอะ [a] และ สระอา [a:] ที่มีตัว [w] ว สะกต มีช่วงยาวที่สุด
- (3) สระอะ [a] และ สระอา [a:] ที่มีตัวสะกต แม่ กต มีความสั้น-ยาว

ปานกลาง

(4) ช่วงความแตกต่างของสระอะ [a] และ สระอา [a:] เมื่ออยู่หน้าแม่กต ยาวถึง 12 centisecond หรืออีกนัยหนึ่งประมาณเกือบ 2 เท่า

(5) ช่วงความแตกต่างของสระอะ [a] และ สระอา [a:] เมื่ออยู่หลังหน้าตัวสะกต [w] ว ยาวเพียง 5 centisecond

(6) ช่วงความแตกต่างของสระอะ [a] และ สระอา [a:] เมื่ออยู่หน้าตัวสะกด [j] ย ยาวเพียง 5 centisecond

และเมื่อเปรียบเทียบตารางที่ 1 และตารางที่ 2 คุณจะเห็นว่า สระอา [a:] ในประโยคว่า [khǎ:j na:lika:] ในตารางที่ 2 มีช่วงยาวเพียง 16 centisecond ซึ่งสั้นกว่าสระอะ [a] ในคำ [khǎj] ในตารางที่ 1 ซึ่งมีช่วงยาว 18 centisecond อย่างไรก็ตาม การที่สระอาในตัวอย่างดังกล่าว มีช่วงสั้นกว่าสระอะ แต่ผู้ศึกษาเรื่องนี้ซึ่งเป็นคนไทย ก็ไม่ได้เข้าใจความหมายของประโยคเป็นอย่างอื่น

ผลของการค้นคว้าครั้งนี้ พอจะให้ข้อคิดเห็นได้ว่า

- (1) สระ ซึ่งเราจัดเข้าอยู่ในประเภทสระสั้นนั้น มีช่วงสั้น เมื่อเปรียบเทียบกับสระยาวซึ่งเป็นคู่ของมัน
- (2) ช่วงสั้น-ยาว ของสระใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับเสียงที่อยู่ใกล้เคียง
- (3) สระยาวของคำที่อยู่ในวลีและประโยคใดก็ตามอาจมีช่วงสั้นกว่าสระสั้นที่เป็นคู่ของมันในคำเดี่ยวๆ แต่มีช่วงยาวกว่าสระสั้นที่เป็นคู่ของมันในกลุ่มตัวอย่าง วลีและประโยคนั้นๆ
- (4) เสียงวรรณยุกต์ไม่มีผลเกี่ยวกับช่วงสั้น-ยาวของสระที่เปลี่ยนไป